

τύρβη

ΕΝΤΥΠΟΝ ΤΕΡΠΗΝΟΝ τῆς ΦΑΙΔΡΑΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ
Καλοκαίρι 2023 * ΦΥΛΛΟΝ 21ον (Θεσσαλονικιώτικον)

Πωλεῖται

Διὰρὴν τὴν Καρδίω Νηὶ μὲν μολομένη ἀναμνήσεων καὶ σκέρηνο ἐυλό-
γλυπτο γεμάτο φιάλες VAT 69. Θέα στὴν Ροτόντα
δοτικομακεδονικῆς προελεύσεως. Δύο τόμοι τοῦ Κοσμοπόλου, ἐκδόσεις
Βλαχογιάννη, ἀλλὰ πρέπει νὰ κατέβεις σκαλιά καὶ νὰ φέξεις πίσω
ἀπὸ τοὺς Δ' καὶ ΒΒ' τοῦ Δροσίδου, Τυπογραφεῖα μὲν κάσας στοιχείων ἐκ
Λειψίας καὶ ποδοκίνητη Βικτωρίας, τύπος προκηρύξεις στὴν
Ἀπελευθέρωση. Παλαιὸ βιβλίον πρῶτου, δῶρο ἀδελφῶν διαβατήρια (θε-
ωρήσεις Δυτικῆς Γερμανίας). Φαρμάκον ἀντιτυπο Ὀμηρικῶν σχο-
λίων τοῦ Ἐδοσθαίου Θεσσαλονίκης, (σημειώσεις ποιητοῦ στὰ περι-
θώρια). Γραμματικὴ Ὀλιβέτι, πολιτικὴ, ἀπὸ Ἰωνικὸ Γυμνάσιο
ραμφικρισμένον αἰσθητικῶν. Μικρὰ ἄλιευτικὴ βάρκα, "Ὁ Βασιλεὺς
Γεώργιος" μὲ τὰ χαρτιά της ἐντάξει. Τενεκεδένο κοινὸ ἀπὸ καραμέλες
"Σαρλὸς-Κατωφύρα" γεμάτο ἐπιστολές. Παλαιὸ παρτάριον ἀγνώστου
καλλιτέχνη, τοῦ Ἀλεξάνδρου Μωραϊτίδη, βρέθηκε στὴ γωνία Κα-
τοῦνη μὲ Βασιλέως Ἡρακλείου. Ὁρχοτὸ πέρας καὶ τρία βιβλία τοῦ Syd-
ney Loch γιὰ τὸν Ἄδω, ἀπὸ τὸ Βιβλιοπωλεῖο Μόλχο. Ἀποθήρη 18
τετραγωνικῶν μέτρων, μὲ δια τὰ περιεχόμενά της, Ὁδὸς Μουσῶν,
ἀγνώστου ἐπιχειρήσεως. Τέλος, φαγκαλιὰ φωτογραφικῆς λήψης νεο-
δος τὸ 1963 καθὼς κατεβαίνει τὴν Τσιμισκῆ, ἐνὶ βρέχει πλαστῶν καὶ
ἐπιμόνων τὴν παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους.

Ἀντώνης Ν. Παπαβασιλείου

[Μπαρ «Τὸ Παλάτι», +29.8.1992, Θεσσαλονίκη, Καραμπουρνάκι]

Ριαντίε τοῦ γκαρσόν, ὀνόματι Ἡρώδης: «Τὶ θὰ πᾶρετε;»
«Τὶ ἔχετε;», λέει ἡ κακουργότροπη Σαλώμη.
«Φεγγάρι Αἰθίοψ, νύχτα τῆς Ἰόρας παγωτὸ
Σκιάθου by night μουσικὴ μὲ βότκα μήπως;
Κατ'ἔλας ἀνετηλιακῶν Μυκίνου; Ἔχει τὴν γνώμη,
πὺς οἶσθα Jack Daniels μὲ τὸν πάγο –
ἰδονικὸ γιὰ τὴν περίστασι ποτὸ».

ἽΟργανισμὸ γλιμντρισμα καὶ βόγγοι τῆς λαγναίας
ἀνάστα βάρβαρο τοῦ στήθους, τρικυμία, πυρέσσοντες γλουτοὶ
καίγονται στὸν χορὸ τῆς ἀρχηστέρικος καὶ μὲ ῥήνη μαγχαναίεας
βασιλεύεται ναυαγικά, λυσσοκορμῆ μαϊνάδα.
Φύλαγες τῆς γλέσου τοῦ χορμὶ καὶ λαγγυμένια
«Τοῦ Ἰωσήφ ἐγὼ ποθῶ νὰ πάρω τὸ κεφάλι
σὲ ἀσημένιο δίσκο». Κι ἀκακλιένεται.
Ἐκείνος, ποῦ, ἐκ καλλίας μιγρῶς, τοῦ δόθηκε ν' ἀγγίζει
τοῦ Ἐρχομένου θέλα κι ἀνθόβολη σιωπῆ
μὲς στὸ καλλί τοῦ λυώνει κερὶ καὶ περιμένει –
ἀπὸ παιδάκι δια τὰ εἶρε δῶ.
ἽΟτι θὰ γίνεη καταρράκτης Ἀναστάσεως
ἄστρο εὐαγγέλιο στὸν Ἄδῃ.
ἽΗρθε σὲ λίγο ὁ δίσκος ὁ πασσαλίνος
μὲ τοῦ Ἰωάννη λυσυλοκάμη τὴν κεραλὴ
στὸ ἄμματα.
ἽΕἶπε ὁ Ἡρώδης, τοῦ γκαρσόν: «Ἄδριο,
θὰ τὴν κρεμάσουμε στὸν φανοστάτη.
Ποστάρτε, ἀνεβάστε τὴς φωτογραφίες
στὰ δίσκου. Σὲ λίγο,
Ἵἔρχονται τὰ κανόλια, οἱ τηλεοράσεις.
Πρέπει νὰ διαρμύσουμε τὸ μπαρ «Παλάτι»».

Δημήτρης Κοσμοπόλου

Σελὶς 2

- Β.Π. Καραγιάννης
- Στέλιος Κούκος
- Χρήστος Κούρτης
- Ἀντώνης Φ. Σβολιαντόπουλος
- Γεωργία Τριανταφυλλίδου
- Δημήτρης Τσακίρης
- Νώντας Τσίγκας

ἽΑρις Γεωργίου

ἽΗ Μητροπολίτου ἽΙωσήφ τοῦ Πολυχρόνη

Μητροπολίτου ἽΙωσήφ (ἀπὸ Γρηγορίου Παλαμά καὶ Τσιμισκῆ) πρὸς τὴν Παραλία, περ. 1935 / Ἀρχεῖο Λοιολοποῦλου

Τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '30, ἽΙωσις ἀρχῆς ἐκείνης τοῦ '40. ἽΙωσις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς
Κατοχῆς. Γρηγορίου Παλαμά 3, μετακινῶν τοῦ δευτέρου δρόμου, χαμῶνας. Ὁ Πολυ-
χρόνης στήκωνε τὴν οἰκογενειακὴ Zeiss Ikon Nettar 6x9 καὶ σκοπεύει ἀκριβῶς
ἀπέναντι. Μία τελευταία λήψη γιὰ νὰ τελειώσει τὸ φιλμ ποὺ τραβοῦσε στὴν ἐκδρομὴ
μὲ τὴν παρὰ τὴν Κυριακῆ, κὰ τὸ δίσκου ἀνυπόμονα στὸν Γεώργιο τὸν Νικολάκη γιὰ
ἐμφάνισι καὶ ἐκτύπωσι, μὲ μοιράσει τὴς φωτογραφίας στὰ ἀγῶρια καὶ τὰ κορτίσια τῆς
συνοτροφῆς. Τὸ "3" τῆς δόου Γρηγορίου Παλαμά, δευτέρου μέγαρο (ἔτσι τὰ λέγαν τότε,
ὄχι οἰκοδομῆς ἡ πολυκατοικίας) ἀπὸ τὴν Τσιμισκῆ πρὸς τὰ πάνω, λόγῳ τῆς πλα-
γῆς τοῦ δρόμου βρῆσκαται κυριολεκτικὰ στὸν ἔξωρον τῆς κάτω ἀπὸ τὴν Τσιμισκῆ μη-
τροπολίτου ἽΙωσήφ. Ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ δευτέρου δρόμου ὁ φακὸς τῆς Zeiss Ikon κοιτάει
κατὰνευρον τὸν Θεσμικὸ ἐνῶ, τὸν χεμῶνα μετὰ ἀπὸ βροχὴ στὸν Ὀλυμπο, τὸν ἴδιον
τὸ Δία καταπρόσωπο. Προλαβαίνει ἄμας, στὰ πρῶτα πλάνη ἐκατέρωθεν, νὰ ἀγγίξει
ἀμφοτερόπλευρα τὰ κτίσματα τῆς Μητροπολίτου ἽΙωσήφ ἀπὸ τὴν εἴρη τῆς Τσιμισκῆ
κιάλας. Καὶ νὰ ἀφήσει τὸ εἶδωλό τους στὴν ἀργυροῦχο ἐπάλευσι τοῦ φιλμ ἀνετήγηλα,
ἀμετάβλητα, ὀριστικά. Τεχμηρὸ ἀναστηρῆτο τῆς ιστορίας τοῦ συγκεκριμένου δρόμου
τὴν συγκεκριμένη στιγμῆ. Πού, 80 χρόνια ἀργότερα, οἱ ὀμοιότητές του μὲ τὴν τότε
εἰκόνα του, ἀφῶρα ὑπολείπονται τῶν διαφορῶν του. Χῶμα, πρῶτα ἀπ' δια ἀντὶ διά-
σπρωσις ἀσφάλτου, σκόνη καὶ λάσπη, σχεδὸν ἔχου προσωπικὴ μνήμη ἔπως καὶ τὸσων
ἄλλων ποὺ ἀσφαλτοστρωθήθηκαν μετὰ τὸ '60. Πλὴν δύο ἐξ αὐτῶν κανένα ἄλλο κτήριον τοῦ
τότε δὲν διασώζεται. Πρῶτο, στὰ δεξιὰ, τὸ τετράραφο τῆς γωνίας Τσιμισκῆ καὶ Μη-
τροπολίτου ἽΙωσήφ τῆς γρωστῆς ἐκλεκτικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς δεκαετίας τοῦ '20 ποὺ
εὐτυχῶς παρὰ τρία μᾶλλον γλίτωσε ἀπὸ τὴν σαρωτικὴ ἀνοικοδόμησι τῶν δεκαετιῶν τῆς

ΤΙΩΡΓΙΟΣ ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ ΣΤΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΛΕΠΤΟ

Ρωγμὲς σιωπῆς μὲ ἀπάντησι ἠχηλά,
στὸ γρήγορο καὶ στὴ βοῆ τριγῶν
κὶ ἀνῶσις κανεὶ ἐπὶ τὰ χέρια
ὄχι ἔχον πᾶσι τὰ πράγματα, ἀποστῆσι

τὴ γνώμη τοῦ σημάδεψε δια πρῶμα
ἔχον ἐξελικτῆ: ἀνεμος ἀρῦσαν
καὶ στὴ σισμῆ, παρ' ὄλο ποὺ φανῶσαν
τώρα ἄπνοια νὰ καὶ γαλήνης κῆμα.

Στην ἡ ραγισματιά: εἶχε πῆγος φλοῦδας
μανταρινῶν, μὲ σκόρπιζε μὲ μὲθῆ
στὴν Τούμπια ὀργανισμῆ, καθὼς εἰρήθη
ὄχι ἔχον πᾶσι τὰ πράγματα, ἀποστῆσι

νερμπλάροντας ἀσπύλλητος τὸς νέους
τῆς φυσικῆς, καὶ τὸ ἦθος τῆς ἀντάρτας
νὰ γυέται σπασμοῦς τῆς βουβαμάρας
μὲς στῆς ἐκπλήξεως τοῦ νέου δρόμου.

Τὸ Ἵἕδωρ τῆς μεγαλοπόλεως Θεσσαλονίκης

ἽΗ Θεσσαλονίκη, ἡ Πόλις τοῦ ἽΑγίου Δημητρίου, ἔχει τὸ πανθομολο-
γούμενο γνώρισμα ὄτι συλλαμβάνει ὡς διὰ ταγγελοῦ τοὺς ἐπισκέπτες
ὄλων τῶν τάξεων καὶ τοὺς τραβᾷ μαζὶ τῆς. Θηράματα τῆς γοητείας
τῆς ἦσαν –πῶς ὄχι ἄλλωστε;– καὶ οἱ ἽΑγριαφῶτες, οἱ ὀποῖοι ἀπ' τὰ
ψηλὰ βουνά, ἀπ' τοὺς ἀπάτετους τῶν βουνῶν δρόμους, βρέθηκαν στὰ
γλαυκὰ τοῦ Θεσμικῶν νερά, μὲ τὸν δροσιτικὰ εὐεργετικώτατο –
ἰδιαίτερα κατὰ τοὺς θερινούς μῆνες–μπάτσι του. Οἰκονομικὸ καὶ
ἐμπορικὸ κέντρο ἡ ἱστορικὴ μητρόπολις τῆς Μακεδονίας προσελκύει,
ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 16ῳ αἰ., τὴς ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων τῶν
φιλοπόδημων ἽΑγριαφῶτων. Ὅμως, παραλλάσσοντας τὸν ἀρχαῖο μῦθο,
πῶννας τὸ νερὸ τῆς Θεσσαλονίκης, ἀνὲκείνο τοῦ μυθολογικοῦ ἽΙδατος
τῆς Ἀθήνης, λησμονοῦν ἡ δὲν μερμινοῦν ὄσο πρέπει γιὰ τὴν ἰδιαίτερον
παρτίδα τους, τὰ ἽΑγριαφα. Τὸ δηλώνει ἡ ὀλόγιος τῶν ἽΑγριαφῶν, ὁ
ἽΑκιστάσιος ἽΓόριος, σὲ γράμμα του ἀπὸ τὸ Βρακανικὸ τῶν ἽΑγριαφῶν
στὸν ἀπόδημο ὀμοχώρου του, τὸν ἱερέα Κυριτζῆ στὴ Θεσσαλονίκη:

«ἽΗ ὀγιωτικὸν σου, ἀπ' ὄδ ἀπεδήμησε καὶ ἐπιτε τὸ Ἵἕδωρ
τῆς μεγαλοπόλεως Θεσσαλονίκης, τὸ ἀμῆλησε, ὄσαν
νὰ ἔπιτε τὸ Ἵἕδωρ, ὄπου λέγονται οἱ μῦθοι τῶν ἽΕλλήνων,
τῆς λήθης».

Τὸ γράφε ἄλλωστε καὶ Παπαδιαμάντης στὸ διήγημά του «ἽἸνὴ πλέ-
ουσα»: ὄτι οἱ ξενιτεμένοι, «Ἵξεπονοῦν» εἰς τὰ δέκα ἔτη καὶ δὲν
Ἵἀκοῦνται» πλέον.

ἽἌλλὰ δὲν ἔπινα μόνον τὸ νερὸ τῆς λησμονίας. Φαίνεται πῶς ἔπινα, πᾶ-
λι κατὰ τὸν ἀρχαῖο μῦθο, καὶ τὸ νερὸ τῆς Μνήμης καὶ θυμοῦνται μόνον
ὄσα βλέπου καὶ βιώνουν στὸν νέο τόπο, στὴ Θεσσαλονίκη.

ἽἜτσι, στὸν ἐπίσημο ὀμοχώρι του χατῆρι-ἽΑποστάλη, γράφε ὁ ἽΓό-
ριος:

«ἽΓράψας πρὸς τὴν ἐναμῶντῆτά σου διὰ τοῦ προ-
λαβόντος μου γράμματος πολλὰ, ἔλαβον
ἐμαυτὸν, διατὶ τῶρα ἡ ἐναμῶντῆ σου δὲν εἶνα,
καθὼς φαίνεται, Βρακανικῆς ἽΑγριαφῶτης
ἀπλῶς ἄλλὰ Θεσσαλονικῆς».

ἽἌλλη φορὰ ἀπογοητευμένους ἀπὸ τὴν στάση του, τοῦ γράφε
ἐπιτιμητικὰ καὶ ἐρωσιαζέ:

«Χαίρεσθε, λοιπόν, τὴν Θεσσαλονίκη, καὶ ἡ χαρὰ σας ἄς
γένῃ παντοσηνῆ».

Οἱ ἔμποροι διὰ τοῦ χατῆρι-Χρήστου τοῦ ἐξ ἽΑγριαφῶν, τοῦ πρώτου τῆ
τάξῆς τῆς συνομωσίας τους, προσκαλοῦν τὸν ἽΓόριο στὴ Θεσσαλονίκη
ἀλλὰ ὁ ταπεινὸς ἱερομῆχος δὲν Ἵἀποφασίζει:

«ἽἌλλὰ εἰ νὰ κῆμα, ὄπου ὁ καρὸς εἶναι ἀπάνου εἰς τὴν
ἀκαμῆν, καὶ πολλὰ ἀντιφῶς εἰς τὴν ἔδικῆν μου μετᾶβα-
σιν [...] Διὰ τοῦτο μὲν σὺν Θεῷ κατὰ χῆρα, ἔως ὄπου
νὰ Ἵἴδωμεν πᾶσι τὰ πράγματα, Ἵἀκαρῶς».

Κι ὁ δασκαλὸς τοῦ, ὁ ἽΕδῆγιος ἽΓανωλῆς, σὲ παρελθόντα χρόνον, ἐνῶ
δηλώνει τὴν πρῶτην του νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν «παυλοδιδασκῶν καὶ θεοφιλῆ
πολιτείαν», τῆ Θεσσαλονίκη, θεωρεῖ ὄτι ἂν συμβῆ αὐτὸ δὲν θὰ
ἐπιστρέψει πάλι στὸ ἽΑγριαφα:

«Κῆρ-Παναγιώτη, [...] ἽΑν γοῦν ἡ ἀγάπη σου δὲν
ἔλθῃ φέτος εἰς Βρακανικὰ, ἐπιτίξω [...] νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ
αὐτοῦ εἰς τὴν περιφανῆ Θεσσαλονίκη νὰ συνορτάσο-
μεν τὴν εὐημερίαν ἀνάμα μὲ τοὺς λοιποὺς φίλους. ἽΗ
ἀγάπη σου νὰ ζεῖρη ὄμως καὶ τοῦτο, ὄτι ἂν ἔλθω, πλέ-
ον δὲν θέλω γυρῆσι εἰς τὰ ἽΑγριαφα, ὄσαν ὁ κῆρακας
τοῦ Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν τοῦ κατακλισμοῦ».

ἽΨῆρα, ρῆσι, εὐλοκῆρατα, κερὶ, χατῆρι καὶ κυρίας λῆδι γιὰ τοὺς ναοὺς
τῶν ἽΑγριαφῶν εἶναι τὰ τίμα, τὰ τερτινὰ δῶρα μέριμνας καὶ φροντίδας
τους γιὰ τὰ ἽΑγριαφα καὶ τοὺς ἀνθρώπους τους, ποῦ στέλνοντο
ἀπόδημοι ἽΑγριαφῶτες τῆς Θεσσαλονίκης, ἀπὸ τὴν τοῦ μεγαλομάρτυ-
ρος καὶ θαυματουργοῦ Δημητρίου πάλιν μὲ τὰ ὀποῖα οἱ παραλήπτες
τους μωρῶνουν τὴν ἀνάμνησι τῶν ἀπόντων ἀποδήμων συμπατριωτῶν
τους.

Καὶ σήμερα ἡ ἐπιτε τὸ λαϊκώτερον Σιαλονικῆ διακρατεῖ τὸν σα-
γγηνευτικὴ τῆς χαρακτῆρος: γοητεῖε μὲ τὰ θέληγῆρά τῆς, μὲ τὰ φυσικὰ
κῆλλη τῆς, μὲ τὴν τρυφερῆς χῆρας τῆς, μὲ τὴν πνευματικῆ τῆς παρὰ-
δοση, ὄπουον τὴν ἐπισκεπτεται καὶ πίνει τὸ νερὸ τῆς καὶ ἄς εἶται καὶ νερὸ
τῆς ΕΥΑΘ!

Νῶτος ἽΑγριαφῶτης

